This article was downloaded by: [UQ Library]

On: 07 November 2014, At: 17:25

Publisher: Taylor & Francis

Informa Ltd Registered in England and Wales Registered Number:
1072954 Registered office: Mortimer House, 37-41 Mortimer
Street, London W1T 3JH, UK

Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including
instructions for authors and subscription
information:

<http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Om lagerföljden inom kritformationen vid Malmö

B. Lundgren

Published online: 06 Jan 2010.

To cite this article: B. Lundgren (1880) Om lagerföljden inom
kritformationen vid Malmö, Geologiska Föreningen i Stockholm
Förhandlingar, 5:5, 207-210, DOI: [10.1080/11035898009444980](https://doi.org/10.1080/11035898009444980)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035898009444980>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of all the information (the "Content") contained in the publications on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our licensors make no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of the Content. Any opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors, and are not the views of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content should not be relied upon and should be independently verified with primary sources of information. Taylor and Francis shall not be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages, and other liabilities whatsoever or

howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is expressly forbidden.

Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

serna på samma sätt som hittills och för deras indelningar i äldre och yngre¹⁾.

Men deremot blifva terrassernas trappor icke vidare användbara till förklaring af och bevis för landets stötvisa höjande, olika för hvarje olika ställe af Norges land, der terrasser finnas. Således kunna de ej heller tjena till tidmätare för glacialtidens afstånd från vår tid.

Denna teori möjliggör också förklaringen af terrassers bildande i »lukket kum» på aldeles samma sätt, som de öppet liggande. Enda skillnaden är, att isströmmarne i ena fallet skjuta ned i en sjö, i det andra i en fjord, eller i hafvet.

LUNDGREN, B. *Om lagerföljden inom kritformationen vid Malmö.*

I närmaste trakten kring Malmö gå, såsom bekant, flera af kritformationens aflagringar i dagen, så skrifkrita vid Tullstorp och Qvarnby, Saltholmskalk vid Limhamn; vid Annetorp jemte Saltholmskalk äfven Faxekalk och Limsten, och vid sistnämnda ställe kan man äfven iakttaga, att Saltholmskalken öfverlagrar Faxekalken, ehuru detta under de senare åren ej kunnat så tydligt ses, som då professor JOHNSTRUP upptog profilerna derstädes (Oversigt over det K. D. Videnskabs Selskabs Forhandl. o. s. v. for 1866, N:o 6). Skrifkritaus förhållande till de öfriga kritbildningarna kan emellertid ingenstädes iakttagas, lika litet som hvad som ligger under Saltholmskalken vid Limhamn och Faxekalken vid Annetorp. År 1877 läto stadsfullmäktige i Malmö nedslå 2 borrhål straxt söder om

¹⁾ Jag vill härvid endast anmärka, att af de till sin höjd kända skalbankarne knappast två finnas, som hafva samma höjd. Äfven dessa vittna likasom terrasserna om, att landets stiguig har gått jemnt och att man åtminstone icke i det stora hela har skäl att antaga några stötvisa nivåförändringar.

staden, till resp. 500 och 600 fot, och från det förra af dessa borrhål har äfven tagits en serie borrprof, hvilken värdefulla samling af Malmö Drätselkammare godhetsfullt öfverlemnats till Lunds Geologiska Museum. Genom granskning af dessa borrprof kan man med någorlunda säkerhet uttala sig om lagerföljden i de genomgångna kritbildningarna, och de i tidningen Sydsvenska Dagbladet Snällposten för 1877, N:o 111, förekommande uppgifterna torde ej göra en sådan granskning helt och hållet öfverflödig. Från borrhålet N:o 1, vid hvilket arbetet utfördes af ingenjör N. K. RYGAARD, föreligga 26 borrprof, och vid sidan af redogörelsen för profvens beskaffenhet meddelar jag den tolkning, till hvilken de enligt min mening kunna anses berättiga. Profven börja vid 22 fots djup och torde det öfverliggande få anses såsom lösa jordlager.

22—28	fot.	Profvet grofkornigt; hvit ej affärgande kalksten; mycken ljusgrå flinta; bryozoeer, korn af fältspat och kvarts.	Alla karakterer gifva vid handen att dessa prof, från 22 fot till och med 114,40 utgöras af Saltholmskalk; troligtvis bildar Saltholmskalk äfven en del af nästföljande prof (114,40—130), under det att den större delen deraf torde vara att betrakta såsom Faxekalk.
28—61	»	finkornigare, annars såsom föregående.	
61—80	»	såsom föregående; bryozoeer.	
80—110	»	grofkornigare; ett par stycken nog stora att kunna igenkännas såsom Saltholmskalk; bryozoeer, echinitagg.	
110—113	»	grofkornigt med igenkännliga stycken af Saltholmskalk; bryozoeer, echinitagg, stjelkled af Bourgueticrinus?	
113—114,40	»	såsom föregående; bryozoeer, Serpula?	Ehuru inga för Faxekalken karakteristiska försteningar med full säkerhet i dessa prof iakttagits, är det dock, dels genom deras habituell olikhet med före-
114,40—130	»	mycket finkornigt; föga grå flinta; de flesta kalkkornen äro mera rent hvita, än i föregående prof, dock förekomma äfven rätt många gula, eller rostbruna; bryozoeer.	

130—141	tot.	mycket finkornig, nästan utan flinta, annars såsom föregående.	} gående, dels deras likhet med sönderstött Faxekalk i hög grad sannolikt, att dessa lager utgöras af Faxekalk (114,40—207), ehuru sannolikt något af det öfversta profvet är Saltholmskalk.
141—171	"	finkornig; flinta i högst ringa mängd; annars såsom föregående.	
171—175	"	såsom föregående, men finkornigare.	
175—207	"	såsom föregående.	
207—277	"	mycket finkornig, gråhvit, affärgande; nästan ingen flinta.	} Det synes mig ej kunna med full säkerhet afgöras, huruvida i profven från 207—459 föreligger en vexling mellan Saltholmskalk och Skrifkrita, eller huruvida hela lagerserien utgöres af mer och mindre hårda och affärgande lager af Saltholmskalk. De synas bestå af för oren kalk för att det skulle vara anledning att hänföra alltsammans till Skrifkrita. FORCHHAMMER afbildar, (Förhandl. ved de Skand. Naturforsk. femte möde 1847, s. 550) i den efter borrhprof uppgjorda profilen från Bröndbycöster, ett fots-tjockt lager af Saltholmskalk, inneslutet inom Skrifkritans öfversta del.
277—292	"	såsom föregående.	
292—302	"	såsom föregående, dock ej fullt så mycket affärgande; i profvet ett stycke Saltholmskalk.	
302—343	"	något gröfre än föregående, helt svagt affärgande; nästan ingen flinta.	
343—367	"	såsom föregående.	
367—390	"	finkornigare och mera affärgande än föregående.	
390—416	"	finkornig, något affärgande; nästan genomskinlig flinta.	
416—438	"	mycket finkornig, gråaktig, affärgande; så godt som ingen flinta.	
438—445	"	finkornig, gulaktig, ej affärgande; genomskinlig flinta.	
445—446,5	"	såsom föregående, gulare.	
446,5—459	"	mycket finkornig, gulaktig, ej affärgande.	
459—469	"	hvit, affärgande; föga flinta.	} Dessa prof synas otvifvelaktigt böra räknas till Skrifkrita.
469—479	"	såsom föregående.	
479—489	"	såsom föregående.	
489—500	"	såsom föregående.	

Det måste beklagas, att från borrhålet N:o 2 ej föreligger en lika fullständig serie borrhprof, enär det skulle varit af stort intresse att jemföra lagerföljden på dessa bägge ställen, och de i den ofvan nämnda tidningsuppsatsen meddelade uppgifterna, om de genomgångna lagrens natur, äro ej af den beskaffenhet,

le medgifva bildandet af ett säkert omdöme om deras geologiska förhållande, om det ock tyckes framgå, att hårdare kalklager (Saltholmskalk antagligen till ett djup af 334 fot) lagrar mjukare dylika (skrifkrita). Från borrhålet N:o 2, hvilket arbetet utfördes af Herr A. WISTELIUS, föreligger ett borrhuf, näml. från 600 fots djup, och detta prof utotvifvelaktigt af skrifkrita, ehuru den synes vara mindre än vanlig skrifkrita.

BLOMSTRAND, C. W. *Ett högnordiskt mineral.*

Det mineral, hvarom här är fråga, erbjuder visserligen i och för sig ingalunda något större intresse. Med afseende på beståndsdelarnes art är sammansättningen densamma, som i våra vanliga, öfverallt förekommande silikater. Hvad åter beträffar sättet, hvarpå de med hvarandra äro förenade, liksom de yttre egenskaper, hvaraf artkarakterer kunna hemtas, framträder det ena som det andra ej så skarpt utpregladt, att platsen i systemet med någon säkerhet kan afgöras. Det är egentligen endast fyndorten och de förhållanden, hvarunder det anträffats, som föranledt mig, att vid förevarande tillfälle välja detsamma till föremål för ett kortfattadt meddelande, som annars måhända för alltid skulle uteblifvit, liksom det hittills i snart två årtionden uraktlåtits.

Det var som bekant 1861, som NORDENSKIÖLD för andra gången följde TORELL till Spetsbergen, denna präktiga ögrupp, som alltid för oss skall ega sitt stora värde, såsom en af den senare tidens viktigaste eröfringar åt den svenska vetenskapen och å andra sidan den plats, hvarifrån de arktiska färder haft sin utgångspunkt, som till slut tilltvingat sig hela den bildade världens odelade uppmärksamhet och beundran.